ændret ved artikel 1 i forordning nr 2586/69, til den nationale myndighed, der er kompetent vedrørende ydelse af restitutioner, skal betragtes som en begæring om restitution, såfremt nævnte eksemplar indeholder oplysninger, hvoraf det fremgår, at det drejer sig om varer, for hvilke den pågældende eksportør er berettiget til en sådan restitution.

2. De i artikel 10 i forordning nr. 1041/67 omhandlede bevisligheder omfatter ud over restitutionsbegæringen samtlige de dokumenter, der skal sætte den kompetente myndighed i stand til at kontrollere, om de betingelser, som gælder for restitutionskravet, er opfyldt.

3. Da det alene på grundlag af kontroleksemplarets rubrikker ikke altid vil være muligt at konstatere, om alle disse betingelser er opfyldt, tilkommer det de nationale myndigheder i hvert enkelt tilfælde at tage stilling til den bevisværdi, der i denne forbindelse må tillægges de oplysninger, som fremgår af kontroleksemplaret, samt til, om der må kræves yderligere dokumentbevis.

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Monaco Pescatore Kutscher

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. januar 1975.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 10. DECEMBER 1974 [1]

Høje Ret.

Skal man nå ind på livet af spørgsmålene i denne sag, må man først drage gennem en labyrint af fællesskabsregler, der er så forvirrende, at ingen nogensinde med sikkerhed kan hævde, at han ikke har overset en relevant regel. Jeg har den største sympati for dem, der gør sig til talsmænd for en hyppig samarbejdning af

1 — Oversat fra engelsk.

fællesskabslovgivningen, hvor den er kompliceret, ikke mindst fordi den skal kunne forstås og bruges i det daglige ofte presserende arbejde ikke alene af advokater men også af handlende og af embedsmænd i medlemsstaterne. Det er en glæde at erfare, at også Kommissionen og Rådet er opmærksom på behovet for en sådan samarbejdning.

De vil erindre, at den fælles markedsordning for svinekød blev indført ved Rådets forordning nr. 121/67 (EØF) af 13. juni 1967 (EFT-specialudgave 1967, s. 42; orig. ref. JO nr. 177 af 19. 6. 1967), og at denne ordning bl.a. omfatter et restitutionssystem.

Det vigtigste spørgsmål i denne sag, der er forelagt Domstolen som en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Finanzgericht Hamburg, er, hvorvidt sagsøgeren i hovedsagen, firma Robert Unkel, Würzburg-Heidingsfeld, inden for den foreskrevne tidsfrist har opfyldt de formalitetskrav, der stilles, for at det kan blive berettiget til restitutioner for to partier svinefedt, der eksporteredes i april 1972. Disse partier blev via Rotterdam eksporteret fra forbundsrepublikken Tyksland til Storbritannien, der jo på daværende tidspunkt endnu stod uden for Fællesskabet.

Sagsøgte i hovedsagen er Hauptzollamt Hamburg-Jonas, der i forbundsrepublikken Tyskland er den for betaling af eksportrestitutioner ansvarlige myndighed.

Jeg bliver nu nødt til at trætte Dem med en oversigt over, hvad jeg mener er relevant fællesskabslovgivning, men jeg skal prøve at gøre det så kort, jeg kan.

I artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 bestemmes, at restitutionen »ydes på begæring af den pågældende«.

Denne forordning blev efterfulgt af Rådets forordning nr. 177/67 (EØF) af 27. juni 1967 (EFT-specialudgave 1967, s. 135; orig. ref. JO nr. 130 af 28. 6. 1967), hvori man bl.a. fastlagde »de almindelige regler for ydelse af restitutioner ved udførsel af svinekød«. I denne forordnings artikel 6, stk. 1 bestemmes, at restitutionen »betales, når det godtgøres:

— at produkterne er blevet udført af Fællesskabet, og

— at det drejer sig om produkter med oprindelse i Fællesskabet, med undtagelse af de tilfælde, i hvilke artikel 7 kommer til anvendelse.«

(Artikel 7 vedrører geneksport af varer, der er importeret mod betaling af en afgift ved indførslen, og angår ikke denne sag).

Så fulgte Kommissionens forordning nr. 1041/67 (EØF) af 21. december 1967 om »de nærmere regler for anvendelse af eksportrestitutioner for de produkter, for hvilke der gælder en ordning med fællesspriser« (EFT-specialudgave 1967, s. 298; orig. ref. JO nr. 314, af 23. 12. 1967). Denne formulering dækker en lang række produkter, der har en fælles markedsordning, bl.a. olie og fedtstoffer, korn, æg, fjerkrækød, ris og naturligvis svinekød. Denne forordning er blevet ændret mange gange.

I artikel 1, stk. 1 hedder det, at ved bestemmelsen af den restitutionssats, der gælder for de produkter, der henhører under en af de nævnte markedsordninger, er »eksportdagen ... den dag, på hvilken toldvæsenet godkender det dokument, hvori anmelderen tilkendegiver sit ønske om at gennemføre eksport af de pågældende produkter, ved hjælp af en restitution«. De øvrige relevante dele af artiklen lyder således:

»Når denne godkendelse foreligger, anbringes produkterne under toldkontrol, indtil de transporteres ud af Fællesskabet.«

I artikel 1, stk. 2 bestemmes:

»Godkendelsen af det i stk. 1 omtalte dokument anses i denne forordnings forstand som opfyldelse af eksporttoldformaliteterne.«

I artikel 3, stk. 1 har følgende betydning for denne sag:

»Betalingen af restitutionen er betinget af, at der føres bevis for, at det produkt, for hvilket toldformaliteterne er blevet opfyldt ... har forladt Fællesskabets geografiske område i uforarbejdet stand.«

I artikel 5 i dens oprindelige affattelse bestemtes bl.a. følgende:

»Hvis et produkt, for hvilket eksportformaliteterne er blevet opfyldt, passerer igennem andre fællesskabsterritorier end den medlemsstat, på hvis område denne toldbehandling har fundet sted, ... føres ved hjælp af en udgangsattest, hvoraf en model er vedlagt som bilag, beviset for, at dette produkt har forladt Fællesskabets geografiske område ...

Denne attest ... udstedes ... af det toldsted, hvor eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt.«

Mine herrer, jeg foretrækker kort at henvise til dette toldsted som »afgangstoldstedet«, som nogle af de følgende forordninger gør det. I denne sag var afgangstoldstedet Würzburg.

I artikel 5 bestemtes videre, at attestens original skulle udleveres til eksportøren og ledsage varen. Stadig vedrørende originaleksemplaret hed det:

»Det påtegnes af de mellemliggende toldsteder, hvor varerne skal klareres, samt af Fællesskabets udgangstoldsted ... Det sendes herefter af det pågældende toldsted tilbage til den nationale myndighed, der er angivet i udgangsattestens hoved, inden 8 dage efter den sidste påtegning.«

Jeg beder Dem være opmærksom på, at den her omhandlede »udgangsattest« skulle anvendes, »indtil der indføres en ordning om fællesskabsforsendelse«.

En sådan ordning blev indført med Rådets forordning nr. 542/69 (EØF) af 18. marts 1969 (EFT-specialudgave 1969 (I), s. 114; orig. ref. JO nr. L 77 af 29. 3. 1969). Her foreskrives to adskilte procedurer: den første, »intern fællesskabsforsendelse«, der sagt i store træk skal anvendes på transport af varer, der er i fri omsætning i medlemsstaterne, og den anden, »ekstern fællesskabsforsendelse«, på transport af andre varer. Forordningen bestemmer, at varer, der skal transporteres i henhold til førstnævnte procedure, skal angives til forsendelse på en T2 blanket, og en vare, der skal transporteres i henhold til sidstnævnte procedure, skal angives til forsendelse på en T1 blanket. Disse to blanketter er anført i bilag til forordningen, og af dens bestemmelser fremgår, at de skal udfyldes i fire eksemplarer.

Efter forordning nr. 542/69 fulgte Kommissionens forordning nr. 2315/69 (EØF) af 19. november 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 502; orig. ref. JO nr. L 295 af 24. 11. 1969). Denne forordning indførte brugen af fællesskabsforsendelsesdokumenter i stedet for de forskellige fremgangsmåder, der hidtil havde været benyttet når »anvendelsen af en fællesskabsforanstaltning vedrørende varers bevægelse afhænger af, at der foreligger dokumentation for, at de pågældende varer er underkastet en nærmere foreskreven anvendelse eller bestemmelse«. Dette formål opnås ifølge forordningens artikel 1 således:

»Afhænger anvendelsen af en fællesskabsforanstaltning vedrørende varers indførsel eller udførsel eller varers bevægelse inden for Fællesskabet af, at der foreligger dokumentation for, at de pågældende varer er underkastet en nærmere foreskreven anvendelse eller bestemmelse, skal denne dokumentation ske gennem forelæggelse af et særligt eksemplar nr. 5 af fællesskabsforsendelsesdokumentet, i det følgende benævnt »kontroleksemplaret«.

En model af et sådant kontroleksemplar, benævnt »T1/T2 — ekstern/intern fællesskabsforsendelse — kontroleksemplar — 5«, er bilagt forordningen.

I forordningens artikel 4 bestemmes, at »kontroleksemplaret udstedes af den pågældende« — og dette vil under omstændigheder som disse betyde eksportøren. I artikel 5 bestemmes, at kontroleksemplaret »udstedes« af afgangstoldstedet, og der foreskrives nærmere regler for, hvorledes dette eksemplar skal forsendes og behandles. Disse bestemmelser afviger ikke væsentligt fra, hvad der i artikel 5 i forordning nr. 1041/67 er bestemt vedrørende udgangsattestens original.

Efter at forordning nr. 2315/69 var udstedt, var vejen ryddet for, at artikel 5 i

forordning nr. 1041/67 kunne ændres således, at man, hvor artiklen før bestemte, at udgangsattester skulle finde anvendelse, nu skulle bruge kontroleksemplarer. Dette skete med artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 2586/69 (EØF) af 22. december 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 538; orig. ref. JO nr. L 322 af 24. 12. 1969), som videre bestemmer, at kontroleksemplaret i visse henseender må suppleres, når der fremsættes begæring om eksportrestitution.

Også artikel 6, 7 og 10 i forordning nr. 1041/67 er relevante.

I artikel 6, stk. 1 som ændret ved artikel 2 i Kommissionens forordning nr. 499/69 (EØF) af 17. marts 1969 (EFT-specialudgave 1969 (I), s. 104; orig. ref. JO nr. L 69 af 20. 3. 1969) bestemmes følgende: »En restitution kan kun ydes for produkter, der omsættes frit inden for Fællesskabet; emballagens juridiske status lades dog med hensyn til begrebet fri omsætning ude af betragtning«; der gives detaljerede regler om dette princips anvendelse på produkter, der er »inkorporeret« i andre produkter, og på produkter, der indeholder flere »bestanddele«.

I den ændrede artikel 6, stk. 2 bestemmes:

»Der indrømmes ikke restitution, når produkterne eller varerne under den form, hvori de eksporteres, ikke er af sund og god handelskvalitet og — for så vidt disse produkter eller varer er beregnet til menneskeføde — når deres anvendelse til dette formål er udelukket eller væsentligt indskrænket på grund af deres egenskaber eller tilstand.«

Hvad angår visse svinekødprodukter, herunder svinefedt, findes der i Kommissionens forordning nr. 2403/69 (EØF) (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 510; orig. ref. JO nr. L 303 af 3. 12. 1969) som ændret ved Kommissionens forordning nr. 1438/70 (EØF) af 20. juli 1970 (EFT-specialudgave 1970 (II), s. 414; orig. ref. JO nr. L 160 af 22. 7. 70) supplerende og mere detaljerede regler om de betingelser, der stilles vedrørende disse produkters kvalitet, for at eksportrestitutionen kan ydes. Videre skal eksportøren »i forbindelse med opfyldelsen af udførselstoldformaliterne i medfør af forordning nr. 1041/67 (EØF)« skriftligt erklære, at de omhandlede produkter opfylder disse betingelser. Det er også bestemt, at der stikprøvevis skal ske en kontrol med overholdelsen af disse betingelser.

I artikel 7 i forordning nr. 1041/67 som ændret ved artikel 3 i Kommissionens forordning nr. 1056/68 (EØF) af 23. juli 1968 (EFT-specialudgave 1968 (II), s. 338; orig. ref. JO nr. L 179 af 25. 7. 1968) bestemmes med henblik på bl.a. artikel 6, stk. 1, andet led i forordning nr. 177/67 (der som De vil erindre bestemmer, at eksportrestitutionen betales, når det er godtgjort, at de eksporterede varer har deres oprindelse i Fællesskabet), at »eksportøren [er] pligtig at angive den pågældende vares oprindelse i overensstemmelse med de gældende fællesskabsnormer«, og at sådanne angivelser »kontrolleres under de samme forhold som de øvrige punkter i eksportangivelsen«.

Der synes faktisk ikke at være nogen »gældende fællesskabsnormer« om den form, under hvilken eksportøren skal angive sin vares oprindelse. I hvert fald findes sådanne ikke i Rådets forordning nr. 802/68 (EØF) af 27. juni 1968 (EFT-specialudgave 1968 (I), s. 157; orig. ref. JO nr. L 148 af 28. 6. 1968). I denne defineres begrebet varers oprindelse med henblik på bl.a. »ensartet anvendelse af alle forholdsregler, der er truffet af Fællesskabet med hensyn til vareudførslen«, og den indeholder bestemmelser om »oprindelsescertifikater«, men som det klart fremgår af betragtningerne til forordningen, er et sådant certifikat et dokument, der »udfærdiges og udstedes af en myndighed eller et organ med behørig beføjelse hertil«, og ikke et dokument, der stammer fra eksportørens hånd.

Til sidst kommer jeg til artikel 10 i forordning nr. 1041/67, og her må jeg straks bemærke tre ting: for det første at den har afgørende betydning i denne sag, for det andet at den er blevet fuldstændig ændret siden denne sags faktum ud-

spillede sig, og for det tredje at artiklens engelske affattelse (der i medfør af tiltrædelsesaktens artikel 155 blev autentisk den 1. januar 1973) indtil nævnte ændring i betydeligt omfang afveg fra affattelserne på de andre fællesskabssprog, særlig fransk og tysk.

Den engelske affattelse af den originale artikel 10, som ændret ved artikel 7 forordning nr. 499/69 lød således:

»1. The refund shall be paid by the Member State in whose territory the customs export formalities were concluded.

2. The time limit for claiming payment of the refund shall be 6 months following the day on which the customs export formalities were completed except in cases of force majeure«. [1]

Den franske affattelse af stk. 2 lyder:

»Le dossier de paiement de la restitution doit être déposé, sauf cas de force majeure, dans les 6 mois suivant la date d'accomplissement des formalités douanières d'exportation, sous peine de forclusion.»

Den tyske tekst »Die Unterlagen für die Zahlung der Erstattung« svarede til den franske »Le dossier de paiement de la restitution«.

Artikel 10 blev omredigeret ved artikel 8 i Kommisssionens forordning nr. 2110/74 (EØF) af 26. juli 1974 (EFT nr. L 220 af 10. 8. 1974). I korte træk kan de ændringer, der blev indført ved denne bestemmelse, gengives således:

(i) det bestemmes udtrykkeligt, at restitutionen kun udbetales efter skriftlig anmodning,

(ii) medlemsstaterne bemyndiges til at udfærdige en særlig blanket med henblik herpå,

(iii) eksportøren får et særligt retsmiddel, såfremt kontroleksemplaret, som følge af omstændigheder, som han ikke er herre over, ikke er kommet tilbage til afgangstoldstedet eller det centrale kontor inden for en frist af tre måneder fra udstedelsesdatoen og

(iv) i artiklens engelske affattelse indføres en tvetydighed, der også er gemt i affattelsen på andre sprog, idet det bestemmes, at kravet på betaling af restitution (bortset fra tilfælde af force majeure) ikke kan imødekommes, medmindre »the relevant documents« indgives inden for 6-måneders perioden [1].

Vendingen »relevant documents« i den nye engelske affattelse svarer til »dossier« i den franske affattelse og til »Unterlagen« i den tyske. Imidlertid er det intet steds defineret, hvad de »relevant documents« eller »dossier« eller »Unterlagen« består af.

Såfremt den kompetence, der i denne sidste forordning overdrages medlemsstaterne til at udfærdige en særlig blanket vedrørende eksportrestitutionen, havde eksisteret, da de i denne sag omhandlede eksportforretninger fandt sted, kunne den have givet løsningen på denne sag, eftersom Forbundsrepublikkens lovgivning altid har haft en sådan formular, og det først var efter, at den relevante 6-måneders periode var udløbet, at sagsøgeren på en sådan formular ansøgte om restitutioner med hensyn til nævnte eksportforretninger.

Betydningen af forordning nr. 2110/74 i denne sag er i det væsentlige, at Deres afgørelse kun vil vedrøre retstilstanden før den 1. oktober 1974 (datoen for forordningens ikrafttræden), medmindre en medlemsstat ikke har benyttet sig af sin kompetence til at udfærdige en særlig blanket til begæring om restitution. Her vil afgørelsen stadig være relevant for

1 — Den tilsvarende danske tekst lyder:
»1. Restitutionen udbetales af den medlemsstat, på hvis område eksportformaliteterne er blevet udfyldt.
2. Bevisligheder, der ligger til grund for restitutionens udbetaling, skal undtagen i tilfælde af force majeure indgives inden for en præklusionsfrist på 6 måneder fra det tidspunkt, på hvilket eksporttoldformaliteterne er blevet opfyldt.»

1 — Den tilsvarende danske tekst lyder:
»Dokumentet vedrørende betaling af restitutionen«.

spørgsmålet om, hvorledes en sådan begæring skal defineres.

Domstolen har måttet tage stilling til forordning nr. 1041/67 i to tidligere tilfælde.

Det første var sag nr. 31/69 *Kommissionen* mod *Italien* (Recueil 1970, s. 25). Denne sag, som sagsøgte har påberåbt sig, har kun den betydning, at Domstolen dér anerkendte, at forordningen overlod medlemsstaterne et vist skøn med hensyn til, hvilke dokumenter, der fordredes til støtte for et krav om restitution. Imidlertid definerede Domstolen ikke dette skøns omfang.

Større betydning har sag nr. 94/71 *Schlüter & Maack* mod *Hauptzollamt Hamburg-Jonas,* hvor sagsøgte var den samme som i nærværende sag (Recueil 1972, s. 307).

Denne sag vedrørte et parti sukker til skibsproviantering, der i februar 1969 eksporteredes fra Forbundsrepublikken via Genua. Sagsøgte gjorde gældende, at der før 6-måneders fristen i artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67 var udløbet, ikke var indgivet nogen ansøgning om restitution i den form, der krævedes efter tysk ret, hvorfor eksportøren ikke var berettiget til restitution for nævnte vareparti. Men eksportøren havde udfyldt og indgivet den udgangsattest, som efter forordningens artikel 5 i dens daværende affattelse krævedes i dette tilfælde, og attestens original, der var behørigt påtegnet af udgangstoldstedet i Genua, var blevet tilbagesendt til sagsøgte i april 1969. Domstolen statuerede, at den relevante fællesskabslovgivning, selv om det heri var forudsat, at en begæring om restitution skulle være skriftlig, ikke skulle fortolkes således, at der forlangtes flere formaliteter end nødvendigt, hvorfor et hvilket som helst dokument, hvorved den pågældende i henhold til artikel 1, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 »angiver varerne til udførsel mod at drage fordelen af en restitution«, er tilstrækkeligt som begæring om restitution. Domstolen fandt, at udgangsattesten var en sådan begæring. Domstolen anerkendte, at det, når nationale myndigheder i medlemsstaterne skal gennemføre fællesskabslovgivning, i almindelighed må ske i henhold til nationale retsregler, men den anførte, at gennemførelsen skulle ske under hensyntagen til, at fællesskabsretten skal anvendes ensartet for at undgå forskelsbehandling af eksportører i forskellige medlemsstater. Skønt det stod medlemsstaterne frit at udfærdige en særlig blanket til begæring om restitution, var de altså ikke berettiget til at sanktionere en manglende indgivelse af en sådan formular inden 6-måneders fristens udløb ved en nægtelse af restitutionen.

I den nu foreliggende sag blev varerne som nævnt eksporteret i april 1972.

Dette skete efter, at udgangsattesterne var blevet afløst af kontroleksemplarerne, og sagsøgeren havde anvendt kontroleksemplarer, da »toldformaliterne« blev opfyldt. Efter at toldkontoret i Rotterdam havde bekræftet, at de omhandlede varer havde forladt Fællesskabets territorium, blev kontroleksemplarernes originaler med påtegning herom sendt til sagsøgte i april 1972.

Det første spørgsmål fra Finanzgericht Hamburg er ganske naturligt, om »det i henhold til artikel 5 i forordning nr. 1041/67 (EØF) udfyldte kontroleksemplar kan anses for 'en angivelse af de pågældende varer til udførsel mod at drage fordel af en restitution', og således for en begæring om restitution .... i henhold til artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67 (EØF)«. Reelt spørger Finanzgericht, hvorvidt Domstolens afgørelse i sagen *Schlüter & Maack,* der vedrørte en udgangsattest, også kan finde anvendelse på et behørigt udfyldt kontroleksemplar.

Næsten alt, hvad sagsøgte har anført (støttet af Kommissionen) nærmer sig et anbringende om, at Domstolens afgørelse i *Schlüter & Maack*-sagen var fejlagtig, og at Domstolen ikke burde lægge den til grund nu. Jeg ville uden tøven afslå at følge dette anbringende. Med al respekt for sagsøgte forekommer det mig, at Domstolens præmisser og konklusion i *Schlüter & Maack*-sagen var helt rigtige.

På sagsøgtes (og på Kommissionens)

vegne blev det også gjort gældende, at der er en sådan forskel på udgangsattesten og kontroleksemplaret, at Domstolens præmisser vedrørende udgangsattesten ikke kan anvendes på kontroleksemplaret. Særlig blev det påpeget, at udgangsattesten kun måtte bruges til begæringer om eksportrestitutioner, og den trykte formular indeholdt da også en attest, hvorved eksportøren skulle skrive under på, at han for de pågældende varer var berettiget til en eksportrestitution, hvorimod kontroleksemplaret, hvad der blev gjort ganske klart i forordning nr. 2315/69, skulle bruges, hvor en fællesskabsforanstaltning var afhængig af, at der forelå dokumentation for, at de pågældende varer var underkastet en nærmere foreskreven anvendelse eller bestemmelse. Det blev derfor videre gjort gældende, at det ikke efter selve brugen af et kontroleksemplar kunne afgøres, hvilken fællesskabsforanstaltning eksportøren ville støtte sin ret på. Det kunne være en eller flere af mindst et dusin.

Hertil har sagsøgeren indvendt, at det i forordning nr. 2586/69 beskrives detaljeret, hvorledes kontroleksemplaret skal udfærdiges ved begæring om eksportrestitution, og at ingen, der kender den relevante lovgivning, kan forveksle et kontroleksemplar, der er udfyldt i dette øjemed, med et i andet øjemed udfyldt.

Her blev anbringendet ganske minutiøs i sin beskrivelse af den korrekte måde at udfylde formularens enkelte rubrikker på. Jeg ville selvfølgelig gøre procesdeltagernes minutiøse beskrivelser til mine, hvis jeg mente, at det var nødvendigt for sagens afgørelse.

Men de kontroleksemplarer, som sagsøgeren udstedte, og som sagsøgte modtog for det pågældende eksporterede vareparti, var trykt på en speciel måde således, at den rubrik, der angav, hvor de skulle sendes hen efter udgangstoldstedets påtegning, beskrev sagsøgte som »Hauptzollamt Jonas — Ausfuhrerstattung — 2 Hamburg 11«, hvorved det bemærkes, at »Ausfuhrerstattung« er det tyske ord for »eksportrestitution«. Sagsøgeren mente ikke, at dette var nok, men ønskede at være helgarderet og havde derfor på formularens hoved med maskinskrift tilføjet »Ausfuhrerstattung und Ausgleichsbetrag« (»eksportrestitution og udligningsbeløb«).

Hvorledes kunne nogen under disse omstændigheder være i tvivl om, hvilken fællesskabsforanstaltning sagsøgeren ønskede bragt i anvendelse?

Det hævder sagsøgte ganske vist heller ikke, at nogen var. Sagsøgte har begrænset sig til at påpege to forhold. Det første er, at kontroleksemplarformularen efter fællesskabslovgivningen ikke udtrykkeligt vedrører sådanne tilkendegivelser, da den er udfærdiget med et andet formål for øje. Det andet er, at spørgsmålet fra Finanzgericht Hamburg ikke vedrører disse tilkendegivelser. Det forekommer mig, at det første argument udspringer af en sådan hengivenhed for overdrevne formaliteter, som Domstolen i *Schlüter & Maack*-sagen gav udtryk for burde undgås. Spørgsmålet er ikke, hvad formularen egentlig skulle bruges til, men hvorvidt den i det foreliggende tilfælde indeholder den påkrævede angivelse af varerne til udførsel mod at drage fordel af en restitution. Det andet argument forekommer mig at bygge på en for snæver fortolkning af Domstolens rolle i henhold til EØF-traktatens artikel 177. I forelæggelseskendelsen har Finanzgericht udtrykkeligt anført, at de nævnte angivelser forelå.

Jeg ville følgelig besvare det første spørgsmål fra Finanzgericht Hamburg ved at sige, at der, såfremt en eksportør anvender kontroleksemplaret, foreligger en tilstrækkelig angivelse af de pågældende varer til udførsel mod at drage fordel af en restitution, og »begæring« om en sådan restitution, i hvert fald når dette kontroleksemplar indeholder en udtrykkelig tilkendegivelse af, at der ansøges om eksportrestitution.

Jeg går nu over til det andet spørgsmål, og fra min gennemgang af den relevante lovgivning vil De huske, at det afgørende her er, at den eksportør, der ønsker restitution, skal kunne godtgøre,

(i) at de eksporterede varer er af »sund og god handelskvalitet«, og — for så vidt de er beregnet til menneskeføde — at »deres anvendelse til dette formål« ikke er »udelukket eller væsentligt indskrænket« (forordning nr. 1041/67, artikel 6, stk. 2 som ændret);

(ii) såfremt der er tale im svinekødprodukter, herunder svinefedt, at disse produkter opfylder de detaljerede kvalitetskrav, der stilles i forordning nr. 2403/69 som ændret;

(iii) at varerne har deres oprindelse i Fællesskabet (forordning nr. 177/67, artikel 6, stk. 1 og forordning nr. 1041/67, artikel 7 som ændret);

(iv) at varerne, før de blev eksporteret, var i fri omsætning inden for Fællesskabet (forordning nr. 1041/67, artikel 6, stk. 1 som ændret);

(v) at varerne i uforarbejdet stand har forladt Fællesskabets geografiske område (forordning nr. 177/67, artikel 6, stk. 1 og forordning nr. 1041/67, artikel 3, stk. 1).

Det fremgår af sagsøgtes indlæg, hvori der er givet en værdifuld fremstilling af hele denne procedure, at det, som man kunne forvente, i praksis er afgangstoldstedet, der kontrollerer, hvorvidt de under (i) og (ii) nævnte krav er opfyldt, før varerne afsendes. Dette sker ved en faktisk undersøgelse af varerne ud fra den beskrivelse, der er givet af dem i kontroleksemplaret. Skønnes det nødvendigt, udtages der stikprøver af varerne til ekspertanalyse.

Der er heller ikke nogen vanskelighed forbundet med kravet under (v). Dette er opfyldt, når kontroleksemplaret behørigt påtegnet af udgangstoldstedet er blevet modtaget af den pågældende nationale myndighed — i dette tilfælde sagsøgte.

Hvad angår kravet under (iii), vil De huske, at det i artikel 7 i den ændrede forordning nr. 1041/67 bestemmes, at eksportøren »i henhold til de i kraft værende fællesskabsnormer« er pligtig at angive den pågældende vares oprindelse, der »kontrolleres under de samme forhold som de øvrige punkter i eksportangivelsen«, men at det ikke af nogen fællesskabsretlig bestemmelse klart fremgår, hvad dette betyder. Som jeg har forstået sagsøgtes indlæg, er dette forhold i Forbundsrepublikken blevet fortolket således, at medlemsstaterne er bemyndiget til at udfærdige en passende formular til angivelsen; og en sådan angivelsesformular er faktisk en bestanddel af den formular, der efter tysk ret skal anvendes ved begæring om restitution: det drejer sig om denne formulars punkt 2, hvorunder eksportøren skal angive, om varen har sin oprindelse i Fællesskabet, i tredjeland eller i DDR.

Fællesskabsretten synes at være fuldkommen tavs med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der kræves noget, og i givet fald hvilket, dokument til godtgørelse af, at kravet under (iv) er opfyldt — dvs. kravet om, at varen skal have været i fri omsætning inden for Fællesskabet. Ved første øjekast er dette krav klart overflødigt, da varernes oprindelse i Fællesskabet simpelthen betyder, at de omsættes frit inden for Fællesskabet (jf. artikel 9, stk. 2 i EØF-traktaten). Men som det påpeges i betragtningerne til forordning nr. 499/69, kan der opstå vanskeligheder, når det drejer sig om produkter, der er blevet inkorporeret i andre produkter eller er sammensat af flere bestanddele; og det er disse to tilfælde (bortset fra spørgsmålet om emballagen), som forordningens artikel 2 i alt væsentligt vedrører. Her igen har sagsøgte gjort gældende, at fællesskabsretten indirekte har bemyndiget medlemsstaterne til at udfærdige en passende blanket til angivelsen, og at denne angivelsesformular i hvert fald for forbundsrepublikken Tysklands vedkommende indgår i punkt 2 i den foreskrevne formular til ansøgning om restitution, for så vidt som eksportøren her skal angive, at »varerne opfylder betingelserne for fællesskabsordningens anvendelse« (»Die Waren erfüllen die Bedingungen für die Anwendung der Gemeinschaftsregelung«).

Således må baggrunden for det andet spørgsmål fra Finanzgericht Hamburg til Domstolen forstås.

Spørgsmålet er, om (i) »begæringen« (om restitution) efter artikel 15, stk. 2 i forordning nr. 121/67, (ii) »beviset på varens oprindelse« efter artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 177/67 og (iii) den i artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 1041/67 omhandlede »erklæring« om, at varerne omsættes frit inden for Fællesskabet, er omfattet af udtrykket »Unterlagen«, som dette må forstås efter artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, og derfor må indgives inden for 6-måneders fristen.

Lad mig straks sige, at spørgsmålets formulering får mig til at mene, at procesdeltagerne ikke har argumenteret så udførligt for Finanzgericht som for denne Domstol. For, som jeg har påpeget, er der naturligvis ikke nævnt »nogen erklæring« i artikel 6, stk. 1 i forordning nr. 1041/67. På den anden side gives der i artikel 7 i denne forordnings ændrede affattelse en eksakt beskrivelse af, hvorledes »beviset« på varens oprindelse skal føres: nemlig ved en erklæring »i henhold til de i kraft værende fællesskabsnormer«, skønt der endnu ikke findes nogen fællesskabsretlige regler, hvori den nøjagtige form for en sådan erklæring er beskrevet.

Hvad angår de tre »dokumenter«, som Finanzgericht nævner, er situationen altså denne:

(i) »Begæringen« om restitution skal klart indgives inden for 6-måneders perioden, men under omstændigheder som i nærværende sag er dette krav opfyldt, når kontroleksemplaret er modtaget af den kompetente nationale myndighed — i dette tilfælde sagsøgte.

(ii) »Beviset« for varens oprindelse skal omfatte underskrivelsen af en »erklæring« på en i fællesskabsretten angivet formular. Men indtil nu er en sådan formular ikke blevet udfærdiget. Fra et fællesskabsretligt synspunkt er der ikke noget til hinder for, at medlemsstaterne i mellemtiden udfærdiger en formular til dette formål, men det er ikke tilladt at nægte restitution, såfremt en erhvervsdrivende undlader at indgive en sådan nationalt udfærdiget formular inden for 6-måneders fristen. Det følger af Domstolens afgørelse i *Schlüter & Maack*-sagen.

(iii) Efter fællesskabsretten kræves der ingen »erklæring« om, at varerne var i fri omsætning i Fællesskabet, før de blev eksporteret. Også her er der intet til hinder for, at medlemsstaterne udfærdiger en formular til en sådan erklæring, så længe de ikke som følge af, at eksportøren har undladt at indgive den inden for 6-måneders fristen, nægter ham den eksportrestitution, som han i øvrigt er berettiget til.

Det forekommer mig derfor, at den engelske affattelse af artikel 10, stk. 2 i forordning nr. 1041/67, før den blev ændret ved forordning nr. 2110/74, udtrykte den eneste mening, bestemmelsen kunne bære, og at henvisningerne til »le dossier de paiement de la restitution« og til »die Unterlagen für die Zahlung der Erstattung« i den franske og tyske affattelse var ganske meningsløse.

Her kan det vel spørges: men hvad er da gældende ret efter den 1. oktober 1974, da den engelske affattelse blev bragt på linje med de øvrige? Dette spørgsmål behøver naturligvis ikke blive besvaret i denne sag. Men jeg mener, at det må være umiddelbart indlysende, at det i en retsregel, hvor der er hjemmel til straf — og tab af retten til restitution er straf — i klare vendinger må være udtrykt, hvad den, som den gælder for, skal gøre for at undgå, at straffen indtræffer (se f.eks. afgørelsen fra Queen's Bench Divisional Court i sagen *Nash* mod *Finlay* (1901) 85 L.T. 682, forslag til afgørelse fra Judicial Committee of the Privy Council i sagen *Kronen* mod *Broad* [1915] A.C. 1110, de indlæg, der blev afgivet i Overhuset i sagen *McEldowney* mod *Forde* [1971] A.C. 632, og afgørelsen fra Bundesverfassungsgericht af 7. juli 1971

(BVerGE 31, 255 [264])). Jeg mener derfor, at det er forsvarligt at hævde, at artikel 8 i forordning nr. 2110/74, for så vidt som det deri bestemmes, at »the relevant documents« skal indgives, før 6-måneders fristen udløber, ikke vil bevirke nogen ændring i gældende ret, før Kommissionen har vedtaget endnu en forordning, hvori det enten nærmere anføres, hvad der skal forstås ved »the relevant documents« i de tilfælde, hvor sådanne forlanges, eller at det overlades medlemsstaterne at præcisere dette.

Jeg vil derfor besvare det andet spørgsmål fra Finanzgericht Hamburg med, at det eneste dokument, der skal indgives inden for 6-måneders fristen, er begæringen om selve restitutionen.

Under denne synsvinkel har det tredje spørgsmål fra Finanzgericht mistet meget af sin relevans.

Dette spørgsmål er, om et behørigt udfyldt kontroleksemplar kan anses for en tilstrækkelig erklæring om eller bevis for varens oprindelse og frie omsætning i Fællesskabet. Det hævder sagsøgeren.

Denne opfattelse skyldes, at eksportøren i kontroleksemplarets rubrik 3 skal angive, om der har fundet nogen forudgående toldprocedure sted for de pågældende varers vedkommende, og endvidere at han, såfremt han fremsætter krav om restitution, skal udfylde andre rubrikker på formularen under anvendelse af de betegnelser, der gælder med hensyn til restitutioner. Sagsøgerens anbringende er for det første, at eksportøren, såfremt han som i denne sag udfylder rubrik 3 med ordet »undgår« (»entfällt«) og derved attesterer, at den pågældende vare ikke har været underkastet nogen forudgående toldprocedure, reelt har erklæret, at varen har sin oprindelse i Fællesskabet, og derfor også, at den er i fri omsætning i Fællesskabet; og for det andet, at eksportøren ved at udfylde andre rubrikker på formularen under anvendelse af nævnte betegnelser, ved sin underskrift bekræfter, at varerne opfylder restitutionsbetingelser, hvorved han nødvendigvis erklærer, at de har deres oprindelse og er i fri omsætning inden for Fællesskabet.

Dette anbringende forekommer mig genialt, men lidt for søgt. Det er derfor min opfattelse, at det tredje spørgsmål fra Finanzgericht bør besvares benægtende.